

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет податкової справи, обліку і аудиту
Кафедра адміністрування податків

Затверджено

Науково-методична рада ДПУ,

від 07.12 2023 р. № 4

Голова НМР Іван ШЕМЕЛИНЕЦЬ

Робоча програма
навчальної дисципліни

«Оподаткування та спільна податкова політика ЄС»

для підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
денної форми навчання

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність 051 «Економіка»

освітньо-професійна програма «Економіка міста та регіону»

галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

освітньо-професійна програми «Облік і оподаткування в управлінні
підприємницькою діяльністю», «Державний аудит; судово-економічна
експертиза у фінансових розслідуваннях», «Управлінський облік та бізнес-

аналітика», «Податкове консультування»

спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа,

страхування та фондовий ринок»

освітньо-професійна програма «Фіскальне адміністрування»

Статус навчальної дисципліни: факультативний

Ірпінь – 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Оподаткування та спільна податкова політика ЄС» складена відповідно до Грантової Угоди № 101125984 – TIEU ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH проєкту Модуль Жана Моне «Оподаткування та податкова культура країн ЄС: досвід для України», укладеної між Європейським агентством з питань освіти і культури (ЕАСЕА) відповідно до повноважень, делегованих Європейською Комісією та Державним податковим університетом від 25.09.2023 р.¹

Укладачі :

Володимир АНДРУЩЕНКО, д.е.н,
професор, професор кафедри
адміністрування податків, член проєктної
групи

Тетяна ТУЧАК, к.е.н, доцент, доцент
кафедри адміністрування податків, член
проєктної групи

Рецензенти:

Віктор МЕЛЬНИК, д.е.н., професор

Андрій ЛІСОВИЙ, д.е.н., професор

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою адміністрування податків, від « 01 » 12 2023 № 1 .

Завідувач кафедри Ольга ІВАНИШИНА, к.е.н., доцент

Розглянуто і схвалено Вченою радою Факультету податкової справи, обліку та аудиту, від « 05 » 12 2023 № 6 .

Голова вченої ради
факультету податкової
справи, обліку та аудиту

Володимир КРАЄВСЬКИЙ

Завідувач навчально-
методичного відділу

Ірина КАЧУР, к. біол. наук, доцент

Реєстраційний № _____

¹ За фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди та думки, висловлені в публікації, належать виключно авторам і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу або Європейського агентства з питань освіти і культури (ЕАСЕА). Ані Європейський Союз, ані ЕАСЕА не несуть за них відповідальності.

ЗМІСТ

1. ПЕРЕДМОВА.....	4
2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	11
4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	19
5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	20
6. ФОРМИ ТА ПИТАННЯ ДО ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....	21
7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	26
8. ЛИСТ МОНІТОРИНГУ ТА ДОДАТКИ.....	28

1. ПЕРЕДМОВА

Начальна дисципліна «Оподаткування та спільна податкова політика ЄС» відповідає основним пріоритетам програми Жана Моне, сприяючи поширенню цінностей ЄС та покращенню візуалізації того, за що виступає Європейський Союз і чого він має намір досягти через освітню, науково-комунікативну, інформаційну та дослідницьку діяльність, орієнтує здобувачів вищої освіти на імплементацію європейських цінностей, активне європейське громадянство.

Навчальна дисципліна спроектована для впровадження в освітній процес підготовки магістрів денної форми навчання як міждисциплінарний, який сприяє вдосконаленню освітніх програм, їх інтернаціоналізації, європеїзації освіти, проведенню здобувачами вищої освіти наукових досліджень, а також сприяє наближенню України до ЄС в межах Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у світлі отримання статусу кандидата на вступ до ЄС. Навчальна програма інституціоналізує складову Державного податкового Університету щодо запровадження європейських студій та європеїзації освітніх програм.

Навчальна дисципліна відповідає завданням та заходам, визначеним угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифіковану із заявою Законом № 1678-vii від 16.09.2014, а саме: розділу V «Економічне і галузеве співробітництво», главі 4 «Оподаткування» та додатку XXVIII до глави 4 «Оподаткування» розділу V «економічне і галузеве співробітництво». Курс актуалізує цілі Програми діяльності Кабінету Міністрів України у вищій освіті, зокрема сприяє тому, що випускники закладів вищої освіти є конкурентоспроможними фахівцями на ринку праці та мають належні умови для досліджень, які інтегровані у світовий науковий простір. Сприяє запровадженню положень Закону України «Про вищу освіту» та Стратегії розвитку вищої освіти до 2032 року, зокрема в частині: реформування та модернізації системи вищої освіти; сприяння зближенню у сфері вищої освіти в рамках Болонського процесу; покращення якості та підвищення важливості вищої освіти; розширення можливостей закладів вищої освіти.

Впровадження навчальної дисципліни в освітній процес підготовки магістрів відбувається шляхом проектування модуля обсягом 40 аудиторних годин (16 лекцій, 24 семінарських) в межах підготовки магістрів за спеціальністю «Облік і оподаткування» та поширення викладання на підготовку магістрів спеціальності «Економіка» й «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» в межах освітніх програм.

Мета навчальної дисципліни - сприяти гармонізації національного податкового законодавства до європейських стандартів в умовах набуття Україною статусу кандидата для вступу в ЄС та виконання євроінтеграційних кроків; стимулювати досконалість у викладанні навчальних дисциплін та здійсненні наукових досліджень в сфері оподаткування та податкової культури ЄС; розвивати нові компетентності та генерувати нові знання у студентів та слухачів, які стануть агентами змін в сфері оподаткування та податкової культури в Україні; сприяти діалогу в українському суспільстві щодо поширення та впровадження в Україні кращих практик оподаткування та традицій культури сплати податків в ЄС.

Завдання навчальної дисципліни:

- Висвітлення ЄС як фіскально-солідарного союзу держав;
- Ознайомлення з особливостями спільної податкової політики ЄС;
- Вивчення основних цілей та принципів податкової гармонізації в ЄС;
- Аналіз особливостей справляння прямих податків в країнах ЄС;
- Оцінка напрямків гармонізації непрямих податків в країнах ЄС;
- Висвітлення особливостей роботи податкових органів в країнах ЄС щодо встановлення партнерських відносин з платниками податків.

Об'єктом навчальної дисципліни є економічні відносини, які виникають в процесі оподаткування та реалізації податкової політики ЄС.

Предметом навчальної дисципліни є особливості оподаткування та методи реалізації спільної податкової політики ЄС.

Методи та форми навчання.

Під час викладання навчальної дисципліни «Оподаткування та спільна податкова політика ЄС» для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачається застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції-дискусії, лекції проблемного характеру, семінари-дискусії, кейси, мозкові атаки, презентації досліджень.

Навчальна лекція – це логічно завершений, науково-обґрунтований і систематизований виклад певного наукового питання, ілюстрований, за необхідності, засобами наочності та демонстрації. На лекційних заняттях подається основний теоретичний матеріал відповідно до тем навчальної дисципліни «Оподаткування та спільна податкова політика ЄС».

Лекції-дискусії, лекції проблемного характеру передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола актуальних але проблемних питань дискусійного характеру, що сприяє формуванню у студентів пізнавальних навиків та самостійного творчого мислення.

Під час семінарських занять за темами активізується лекційний матеріал у формі тестового опитування та формуються кейс-завдання у групах, по завершенні підводиться підсумковий результат.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даного завдання, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди та переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх.

Мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію.

Презентації – виступи перед аудиторією, що демонструють результати досліджень в групах.

Форми організації занять: лекційні заняття, семінарські заняття, розгляд та аналіз ситуаційних завдань, кейсів, ділові ігри, розв'язування кросвордів, застосування інформаційних технологій з елементами дистанційного навчання у системі Moodle (дистанційний та змішаний формат навчання).

Методи навчання: словесний метод, практичний метод, наочний метод, відео метод, методи контролю і самоконтролю (усний, письмовий, тестування тощо), методи організації пізнавальної діяльності (частково-пошуковий, дослідницький).

Організація поточного та підсумкового контролю знань. Основним засобом діагностики успішності навчання є поточне тестування, оцінювання знань шляхом індивідуального усного та письмового опитування, проведення контрольних заходів.

Підсумковий тестовий контроль для виявлення приросту знань проводиться на порталі дистанційної освіти MOODLE. По завершенню тренінг-курсу проводиться опитування за допомогою Google Форми.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Показники	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС-1,3	Проектні роки підготовки
Модуль – 1	1-й, 2-й, 3-й
Змістовних модулів-2	Семестр
Загальна кількість годин- 40	2-й
	Лекції
	16 год.
	Семінарські
	24 год.
	Форма підсумкового контролю: диф. залік

2.1. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентності	Результати навчання
Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у сфері професійної діяльності з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог	Вміти розвивати та підвищувати свій загальнокультурний і професійний рівень, самостійно освоювати нові методи роботи та знання щодо комплексного бачення сучасних проблем економіки та управління.
Загальні компетентності	Збирати, оцінювати та аналізувати фінансові та нефінансові дані для формування релевантної інформації в цілях прийняття управлінських рішень
Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	Знати міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, оподаткування та супутні послуги з дотриманням вимог професійної етики.
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	Застосовувати наукові методи досліджень у сфері обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування та імплементувати їх у професійну діяльність та господарську практику.
Здатність генерувати нові ідеї (креативність)	Дотримуватися норм професійної та академічної етики, підтримувати врівноважені стосунки з членами колективу (команди), споживачами, контрагентами, контактними аудиторіями
Здатність працювати в міжнародному контексті.	Доступно і аргументовано, усно і письмово представляти результати досліджень фахівцям і нефахівцям, брати участь у фахових дискусіях, в т.ч. в міжнародному середовищі

Цінування та повага різноманітності та мультикультурності	Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності
Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)	Систематизувати, критично осмислювати та інтерпретувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань
Спеціальні компетентності	
Використовувати міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг з дотриманням вимог професійної етики в процесі практичної діяльності	Здатність проводити наукові дослідження з метою вирішення актуальних завдань теорії, методики, організації та практики обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування
Здатність формулювати завдання, удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи фінансового та управлінського обліку, аналізу, аудиту і оподаткування у відповідності зі стратегічними цілями підприємства	Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання стану фінансових систем на макро- та мікрорівнях
Фахові компетентності	
Здатність розпізнавання ознак європейської ідентичності в феноменах оподаткування	Усвідомлення напрямків і змісту податкової політики країн ЄС
Здатність ідентифікувати новітні явища і тенденції розвитку європейських систем оподаткування	Засвоєння морального кодексу європейського платника податків, його права, свободи і обов'язки
Засвоєння фіскально-адміністративних функцій та особливостей у країнах ЄС	Здатність здійснювати пізнавально-аналітичний підхід до явищ і процесів європейського оподаткування

2.3. ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення та взаємопов'язаними дисциплінами є: «Економічна теорія», «Міжнародне оподаткування», «Студії з міжнародного оподаткування», «Податкове адміністрування», «Глобальна економіка», «Економіка зарубіжних країн», «Міжнародне співробітництво органів місцевого самоврядування», «Міжнародне податкове право», «Податкова діяльність держави», «Сталий міський розвиток ЄС», «Трансфертне ціноутворення».

**2.3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(модуль ЖАНА МОНЕ)
«Оподаткування та спільна податкова політика ЄС»**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
	Усього	у тому числі	
		Лекції	Семинарські
ЗМ 1. Концептуальні основи реалізації спільної податкової політики ЄС (Теми 1-3)			
Тема 1. ЄС як фінансово-солідарний союз держав	6	2	4
Тема 2. Спільна податкова політика ЄС	6	2	4
Тема 3. Основні цілі та принципи податкової гармонізації в ЄС	6	2	4
ЗМ2. Організаційні та інституційні засади оподаткування в ЄС (Теми 4-6)			
Тема 4. Особливості справляння прямих податків в країнах ЄС	8	4	4
Тема 5. Гармонізація непрямих податків в країнах ЄС	8	4	4
Тема 6. Особливості роботи податкових органів в країнах ЄС щодо встановлення партнерських відносин з платниками податків	6	2	4
Форма підсумкового контролю – тестування після кожного змістовного модуля			
Разом за МОДУЛЕМ	40	16	24

2.4.РЕЙТИНГ-ПЛАН

Години	Тема	Форма занять та діяльності (лекція, семінар, практична робота, самостійна робота здобувача, контрольний захід, підсумкове тестування самостійна робота)	Результати навчання	Вага оцінки (кількість балів)
МОДУЛЬ 1 (Т1 – Т3)				
2	Т.1. ЄС як фіскально-солідарний союз держав	Лекція	Вміти розвивати та підвищувати свій загальнокультурний і професійний рівень, самостійно освоювати нові методи роботи та знання щодо комплексного бачення сучасних проблем економіки та управління.	0
4		Семінарське заняття		6
2	Т.2. Спільна податкова політика ЄС	Лекція	Знати міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, оподаткування та супутні послуги з дотриманням вимог професійної етики. Доступно і аргументовано, усно і письмово представляти результати досліджень фахівцям і нефахівцям, брати участь у фахових дискусіях, в т.ч. в міжнародному середовищі.	0
4		Семінарське заняття		6
2	Т3. Основні цілі та принципи податкової гармонізації в ЄС	Лекція	Збирати, оцінювати та аналізувати фінансові та нефінансові дані для формування релевантної інформації в цілях прийняття управлінських рішень.	0
4		Семінарське заняття		6
	Т.1-3	Проміжний модульний контроль 1		7
18	Усього за модулем 1			25

МОДУЛЬ 2 (Т4 – Т6)				
4	Т.4. Особливості управління прямих податків в країнах ЄС	Лекція	Застосовувати наукові методи досліджень у сфері обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування та імплементувати їх у професійну діяльність та господарську практику.	0
4		Семінарське заняття		6
4	Т.5. Гармонізація непрямих податків в країнах ЄС	Лекція	Систематизувати, критично осмислювати та інтерпретувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань.	0
4		Семінарське заняття		6
2	Т.6. Особливості роботи податкових органів в країнах ЄС щодо встановлення партнерських відносин з платниками податків	Лекція	Дотримуватися норм професійної та академічної етики, підтримувати врівноважені стосунки з членами колективу (команди), споживачами, контрагентами, контактними аудиторіями. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.	0
4		Семінарське заняття		6
	Т4-6	Проміжний модульний контроль 2		7
22	Усього за модулем 2			25
40	Підсумковий тестовий контроль для виявлення приросту знань проводиться на порталі дистанційної освіти MOODLE, опитування за допомогою Google Форми			50
Усього за курсом				100

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1: Концептуальні основи реалізації спільної податкової політики ЄС

Тема 1. ЄС як фіскально-солідарний союз держав

План лекційного заняття:

1. Еволюція євроінтеграційного процесу.
2. Податковий суверенітет держав-членів ЄС.
3. Митний союз, його властивості та цілі.
4. Податковий союз, його властивості та цілі.
5. Спільний (союзний) бюджет ЄС, його властивості та джерела.

План семінарського заняття:

1. Еволюція євроінтеграційного процесу: Європейська спільнота вугілля і сталі, ЄЕС (Римський договір, 1957 р.), Європейський Союз (Маастрихтський договір, 1993 р.), ЄС – солідарний союз (Лісабонський договір, 2007 р.).
2. Держави-засновники ЄС.
3. Спільний ринок, його цінності та властивості.
4. Податковий суверенітет держав-членів ЄС, координація митно-податкової політики між ними, прийняття податкових рішень на національному рівні.
5. Співробітництво України із ЄС за програмою Fiscalis.
6. Митний союз, його властивості та цілі: зняття митних бар'єрів у торгівлі між країнами ЄС, запровадження загальних ставок на товари, що імпортуються з країн, які не є членами ЄС; «митне роззброєння».
7. Податковий союз, його властивості та цілі: створення єдиного податкового простору, уніфікація видів податків, податкових ставок і пільг, усунення подвійного оподаткування.
8. Спільний (союзний) бюджет ЄС, його властивості та джерела: власні доходи ЄС, ПДВ, внески держав-членів.
9. Вихід Великої Британії з ЄС (brexit), його причини і наслідки. «Сінгапур на Темзі».
10. Поняття та практика європейських підходів до оподаткування. Однотипні підходи – продукт історії та культури Заходу. Фіскально-соціологічний метод пізнання податкових явищ. Зіставлення з азійськими підходами до оподаткування.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Мета створення Європейського Союзу.
2. Ознаки і властивості митного союзу ЄС.
3. Ознаки і властивості податкового союзу ЄС.
4. Геополітичні параметри сучасного Європейського Союзу.
5. Органи та інститути Європейського Союзу.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Назвіть основні етапи еволюції євроінтеграційного процесу
2. Які держави були засновниками ЄС?
3. Що таке «спільний ринок», які його цінності та властивості?
4. У чому проявляється податковий суверенітет держав-членів ЄС?
5. У чому полягає зміст програми Fiscalis?

6. Які властивості та цілі митного союзу ЄС?
7. Які властивості та цілі податкового союзу ЄС?
8. Які властивості та джерела спільного (союзного) бюджету ЄС?
9. Які причини і наслідки виходу Великої Британії з ЄС (brexit)?
10. У чому полягає зміст фіскально-соціологічного методу пізнання податкових явищ?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: 1-5

Додаткові: 6, 10, 14

Інформаційні ресурси в Інтернеті: 1-7

Міжнародні джерела: 1-9

Тема 2. Спільна податкова політика ЄС

План лекційного заняття:

1. Спільна податкова політика ЄС щодо вільного руху товарів, послуг і капіталу на єдиному (спільному) ринку.
2. Екологічні, кліматичні та енергетичні напрямки спільної податкової політики ЄС.
3. Податки на непередбачуваний прибуток (windfall profit taxes)
4. Політика протидії податковому шахрайству (tax fraud), зменшення ухилення від сплати податків (tax evasion) та уникнення оподаткування (tax avoidance).
5. Координація податкової політики, її обмеження принципами ЄС

План семінарського заняття:

1. Спільна податкова політика ЄС щодо вільного руху товарів, послуг і капіталу на єдиному (спільному) ринку.
2. Запобігання дискримінації споживачів, недопущення недобросовісної бізнесової та згубної податкової конкуренції між країнами ЄС.
3. Способи усунення подвійного оподаткування. Боротьба з шкідливими податковими практиками та правопорушеннями.
4. Проблема офшорів і податкових сховищ. Блокування розмивання бази оподаткування та виведення прибутку в податкові оазиси (BEPS).
5. Екологічні, кліматичні та енергетичні напрямки спільної податкової політики ЄС.
6. Податки на непередбачуваний прибуток (windfall profit taxes).
7. Політика протидії податковому шахрайству (tax fraud), зменшення ухилення від сплати податків (tax evasion) та уникнення оподаткування (tax avoidance).
8. Діджиталізація податкового процесу. Роль внутрішньо-європейської організації податкових адміністрацій (ІОТА).
9. Координація податкової політики, її обмеження принципами ЄС: суверенітет держав-членів ЄС, субсидіарність, лояльність цінностям і законам ЄС.
10. Пріоритет податкової політики ЄС – усунення перешкод фіскального характеру для всіх форм транскордонної економічної діяльності.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Напрями соціальної політики ЄС.
2. Податкові засоби енергетичної політики ЄС.
3. Податкові засоби кліматично-екологічної політики ЄС.
4. Спільна зовнішня політика Європейського союзу.
5. Форми прояву імперативу фіскальної солідарності при реалізації податкової

політики ЄС

Перелік питань для самоконтролю:

1. У чому полягає зміст спільної податкової політики ЄС?
2. Які шляхи запобігання недобросовісної бізнесової та згубної податкової конкуренції між країнами ЄС?
3. Які способи усунення подвійного оподаткування?
4. Яка загроза існування офшорів і податкових сховищ?
5. Які ви знаєте напрямки спільної податкової політики ЄС?
6. Яке функціональне призначення внутрішньо-європейської організації податкових адміністрацій?
7. Назвіть основні принципи ЄС.
8. Який ключовий пріоритет податкової політики ЄС?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: 1-5

Додаткові: 5,8, 10

Інформаційні ресурси в Інтернеті: 1-7

Міжнародні джерела: 1-9

Тема 3. Основні цілі та принципи податкової гармонізації в ЄС

План лекційного заняття

1. Поняття гармонізації податків. Задачі та процес гармонізації національних податкових систем у ЄС.
2. Права і обов'язки платників податків. Позов платника податків.
3. Гармонізація як адаптація та взаємодія податкових систем ЄС.
4. Проекти глобального оподаткування прибутку корпорацій.
5. Ініціативи Єврокомісії щодо гармонізації фіскального адміністрування великого корпоративного бізнесу (BEFIT)

План семінарського заняття

1. Поняття гармонізації податків. Задачі та процес гармонізації національних податкових систем у ЄС.
2. Гармонізація як процес узгодження, спрощення, здешевлення та міждержавної координації оподаткування. Гармонізація різних систем бухгалтерського обліку та звітності, введення їх у рамки загальної класифікації.
3. Гармонізована система опису, класифікації та кодування товарів у міжнародній торгівлі.
4. Права і обов'язки платників податків. Позов платника податків.
5. Гармонізація як адаптація та взаємодія податкових систем ЄС.
6. Директива 83/349/ЄЕС про консолідовану звітність. Директива 78/660/ЄЕС про річну звітність.
7. Рада з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.
8. Тринадцята директива Ради ЄЕС 86/560/ЄЕС по гармонізації законодавства держав-членів щодо податку на додану вартість.
9. Міжнародна податкова угода ОЕСР/G20 про глобальний мінімальний рівень оподаткування корпорацій (2022 р.). Проект світової податкової реформи – єдина глобальна 15% - на ставка корпоративного податку.
10. Ініціативи Єврокомісії щодо гармонізації фіскального адміністрування великого

корпоративного бізнесу (BEFIT): єдині правила визначення податкової бази; гармонізація правил трансфертного ціноутворення; консолідована фінансова звітність груп компаній у тому числі малого і середнього бізнесу; заходи щодо зменшення ризиків судових спорів та агресивного податкового планування.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Поняття та мета гармонізації податків у ЄС.
2. Значення гармонізації непрямих податків, зокрема ПДВ і акцизів.
3. Особливості і проблеми гармонізації прямих податків.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Які задачі та процес гармонізації національних податкових систем у ЄС?
2. У чому зміст гармонізації різних систем бухгалтерського обліку та звітності, введення їх у рамки загальної класифікації?
3. Охарактеризуйте процес гармонізації систем опису, класифікації та кодування товарів у міжнародній торгівлі.
4. Які права і обов'язки платників податків?
5. Які повноваження Ради з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку?
6. Охарактеризуйте міжнародну податкову угоду ОЕСР/G20 про глобальний мінімальний рівень оподаткування корпорацій.
7. Які ініціативи Єврокомісії щодо гармонізації фіскального адміністрування великого корпоративного бізнесу?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: 1-5

Додаткові: 1, 2, 4, 15

Інформаційні ресурси в Інтернеті: 1-7

Міжнародні джерела: 1-9

Змістовий модуль 2: Організаційні та інституційні засади оподаткування в ЄС

Тема 4. Особливості справляння прямих податків в країнах ЄС

План лекційного заняття

1. Європейська класифікація податків.
2. Правові інструменти регулювання прямого оподаткування.
3. Історичні віхи розвитку технологій справляння прямих податків.
4. Соціально-економічні ефекти прямого оподаткування.
5. Джерела податкової інформації, декларування. Багатостороння угода про автоматичний обмін податковою інформацією.
6. Поняття та види податкових витрат.
7. Соціальний рух «фіскально-патріотичних» мультимільйонерів.
8. Особливості справляння прямих податків по групі країн ЄС та діяльності фіскальних органів

План семінарського заняття

1. Поділ податків за методами їх справляння на прямі та непрямі. Європейська класифікація податків.
2. Правові інструменти регулювання прямого оподаткування. Директиви

- Єврокомісії, Суд ЄС і прецедентне право, міждержавні домовленості.
3. Правовий та морально-етичний імператив дотримання податкового законодавства (tax compliance).
 4. Історичні віхи розвитку технологій справляння прямих податків. Особисті та реальні (майнові) податки. Шедулярний і глобальний типи справляння податку на доход.
 5. Податок на спадщину і дарування, його фіскально-адміністративні вади. Утопія єдиного податку.
 6. Соціально-економічні ефекти прямого оподаткування. Солідарно-цільовий принцип податкостроможності: «ділитися треба», суперечливість перерозподільних процесів. Поняття та реалії податкової справедливості.
 7. Джерела податкової інформації, декларування. Багатостороння угода про автоматичний обмін податковою інформацією.
 8. Поняття та види податкових витрат.
 9. Шкідливі податкові практики, податковий розрив, перекладання та ухилення від податків, боротьба з податковим шахрайством.
 10. Амортизація та капіталізація податків.
 11. Соціальний рух «фіскально-патріотичних» мультимільйонерів.
 12. Особливості справляння прямих податків по групі країн ЄС та діяльності фіскальних органів Франції, ФРН, Італії, Бенілюксу, Швеції, Австрії, Іспанії, Фінляндії.
 13. Зіставлення європейських підходів справляння прямих податків із азійськими підходами. «Сінгапур на Темзі».

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Суть оподаткування за принципом платоспроможності (податкостроможності) платника.
2. Що заважає замінити у ЄС множину прямих податків єдиним загально-прибутковим і загально-майновим податком?
3. Роль податку на прибуток у регулюванні економічних процесів.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Які принципи поділу податків на прямі та непрямі?
2. Назвіть правові інструменти регулювання прямого оподаткування.
3. Який ви знаєте морально-етичний імператив дотримання податкового законодавства?
4. Охарактеризуйте історичні віхи розвитку технологій справляння прямих податків.
5. Назвіть фіскально-адміністративні вади податку на спадщину і дарування.
6. Які соціально-економічні ефекти прямого оподаткування?
7. Назвіть джерела податкової інформації, декларування.
8. Які ви знаєте види податкових витрат?
9. У чому зміст соціального руху «фіскально-патріотичних» мультимільйонерів?
10. Які особливості справляння прямих податків по групі країн ЄС?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: 1-5

Додаткові: 11, 12, 16

Інформаційні ресурси в Інтернеті: 1-7

Міжнародні джерела: 1-9

Тема 5. Гармонізація непрямих податків в країнах ЄС

План лекційного заняття

1. Порівняльна оцінка прямих і непрямих податків. Властивості непрямих податків
2. Моральний фактор непрямих податків
3. Види непрямих податків.
4. Парадокс непрямого оподаткування у транскордонній торгівлі країн із різним рівнем непрямого оподаткування.
5. Кліматичні, екологічні, енергетичні непрямі податки, збори і платежі, їх соціально-економічне та природоохоронне значення.
6. Особливості справляння непрямих податків по вибраній групі країн ЄС.

План семінарського заняття

1. Порівняльна оцінка прямих і непрямих податків.
2. Властивості непрямих податків: стабільність надходження, зручність справляння, регресивний характер, вплив на ціноутворення та структуру споживання.
3. Моральний фактор непрямих податків: оподаткування тютюнових виробів, алкогольних напоїв, предметів розкоші, шкідливих і небезпечних виробів.
4. Види непрямих податків. Податок на додану вартість, його походження та фіскально-революційне значення.
5. Акцизи. Фіскальні монополії. Ст. 113 Лісабонського договору про гармонізацію ПДВ та акцизів.
6. Мито. Митний тариф. Політика протекціонізму та вільної торгівлі.
7. Парадокс непрямого оподаткування у транскордонній торгівлі країн із різним рівнем непрямого оподаткування.
8. Кліматичні, екологічні, енергетичні непрямі податки, збори і платежі, їх соціально-економічне та природоохоронне значення.
9. Особливості справляння непрямих податків по вибраній групі країн ЄС (Франція, ФРН, Італія, Бенілюкс, Швеція, Австрія, Іспанія, Фінляндія). Велика Британія.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Позитивні і негативні властивості прямих податків.
2. Позафіскальні функції непрямих податків на нафтопродукти.
3. Значення митного роззброєння країн ЄС. Що таке митний протекціонізм?

Перелік питань для самоконтролю:

1. Які ключові відмінності між прямими і непрямыми податками?
2. Назвіть властивості непрямих податків.
3. Яким чином непрямі податки пов'язані з моральним фактором?
4. Які ви знаєте види непрямих податків?
5. Чим характерні фіскальні монополії?
6. Охарактеризуйте політику протекціонізму та вільної торгівлі.
7. У чому полягає «парадокс непрямого оподаткування»?
8. Яке соціально-економічне та природоохоронне значення непрямих податків?
9. Назвіть особливості справляння непрямих податків по вибраній групі країн ЄС.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: 1-5

Додаткові: 3, 7

Інформаційні ресурси в Інтернеті: 1-7

Міжнародні джерела: 1-9

Тема 6. Особливості роботи податкових органів в країнах ЄС щодо встановлення партнерських відносин з платниками податків

План лекційного заняття

1. Витоки вчення про фіскальне адміністрування: німецька школа камералістів.
2. Фіскальне адміністрування як імплементація податкового законодавства та компетенція держав-членів ЄС. Податкове право ЕС.
3. Права та обов'язки громадянина-платника податків.
4. Німецька система бальної оцінки роботи податкових інспекторів. Мета і місія податкової служби.
5. Виконання податкових зобов'язань (tax compliance) і збір податків.
6. Особливості роботи податкових органів у вибраній групі країн ЄС.

План семінарського заняття

1. Витоки вчення про фіскальне адміністрування: німецька школа камералістів. Сучасна «реконструкція традицій камералізму».
2. Фіскальне адміністрування як імплементація податкового законодавства та компетенція держав-членів ЄС.
3. Податкове право ЕС. Партнерські та клієнтурні відносини з платниками податків.
4. Фіскальне адміністрування на індивідуальному та службовому рівнях. Органи фіску.
5. Права та обов'язки громадянина-платника податків.
6. Німецька система бальної оцінки роботи податкових інспекторів. Мета і місія податкової служби.
7. Приклади ціннісних ідеалів національних фіскальних відомств країн Євросоюзу.
8. Виконання податкових зобов'язань (tax compliance) і збір податків.
9. Оцінка оподаткованого доходу (методи Б. Ф'юстінга, Р. Хейга і Р. Саймонса).
10. Санкції за порушення податкового законодавства.
11. Особливості роботи податкових органів у вибраній групі країн ЄС (Франція, ФРН, Італія, Бенілюкс, Швеція, Австрія, Іспанія, Фінляндія).

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Що правильніше, корисніше: партнерські чи клієнтурні відносини податкової служби з платниками податків?
2. У чому полягає мета (vision) і місія (mission) податкової служби ЄС.
3. Переваги бальної оцінки результатів роботи податкових інспекторів.
4. Нефіскальні функції податкових органів країн ЄС.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Які витоки вчення про фіскальне адміністрування?
2. Чи фіскальне адміністрування компетенція держав-членів ЄС?
3. Охарактеризуйте партнерські та клієнтурні відносини з платниками податків.
4. Чим відрізняється фіскальне адміністрування на індивідуальному та службовому рівнях?
5. Які права та обов'язки громадянина-платника податків?
6. Яка мета і місія податкової служби?
7. Назвіть приклади ціннісних ідеалів національних фіскальних відомств країн Євросоюзу.
8. Які ви знаєте методи оцінки оподаткованого доходу?
9. Які бувають санкції за порушення податкового законодавства?
10. Назвіть особливості роботи податкових органів у вибраній групі країн ЄС.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: 1-5

Додаткові: 1, 3, 9, 13

Інформаційні ресурси в Інтернеті: 1-7

Міжнародні джерела: 1-9

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, представлено у таблиці 4.3.

Максимальна кількість балів отримана здобувачем вищої освіти на семінарському занятті становить 3 бали.

Таблиця 4.1

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях для денної форми навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово(без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Критерії оцінювання контрольних робіт.

Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі та кожна з яких оцінюється від 0 до 7 балів.

Таблиця 4.2

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичне питання	3
Тестовий блок	4
Всього	7

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти оцінюється за результатами поточного контролю від (0-50 балів) та заліку (0- 50 балів)

Таблиця 4.3

Відповідність підсумкової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ЄКТС

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
			Екзамен/ Диференційований залік	Залік
90-100	A	Відмінно	Відмінно	Зараховано
80-89	B	дуже добре	Добре	
70-79	C	Добре	Задовільно	
60-69	D	Задовільно		
50-59	E	достатньо		
35-49	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Незадовільно	не зараховано
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового Кредиту		

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- диференційований залік;
- стандартизовані тести;
- тематичні письмові повідомлення для оголошення на семінарі;
- презентації результатів виконаних навчальних завдань;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- завдання по знаходженню в Інтернеті потрібної інформації про податкові системи країн ЄС, у тому числі на англійській мові;
- інші види індивідуальних та групових завдань;
- комп'ютерне тестування на платформі MOODLE ДПУ.

6. ФОРМИ ТА ПИТАННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Перелік питань до поточного контролю №1

1. Еволюція євроінтеграційного процесу: Європейська спільнота вугілля і сталі, ЄС (Римський договір, 1957 р.), Європейський Союз (Маастрихтський договір, 1993 р.), ЄС – солідарний союз (Лісабонський договір, 2007 р.).
2. Держави-засновники ЄС.
3. Спільний ринок, його цінності та властивості.
4. Податковий суверенітет держав-членів ЄС, координація митно-податкової політики між ними, прийняття податкових рішень на національному рівні.
5. Співробітництво України із ЄС за програмою Fiscalis.
6. Митний союз, його властивості та цілі: зняття митних бар'єрів у торгівлі між країнами ЄС, запровадження загальних ставок на товари, що імпортуються з країн, які не є членами ЄС; «митне роззброєння».
7. Податковий союз, його властивості та цілі: створення єдиного податкового простору, уніфікація видів податків, податкових ставок і пільг, усунення подвійного оподаткування.
8. Спільний (союзний) бюджет ЄС, його властивості та джерела: власні доходи ЄС, ПДВ, внески держав-членів.
9. Вихід Великої Британії з ЄС (brexit), його причини і наслідки. «Сінгапур на Темзі».
10. Поняття та практика європейських підходів до оподаткування. Однотипні підходи – продукт історії та культури Заходу. Фіскально-соціологічний метод пізнання податкових явищ. Зіставлення з азійськими підходами до оподаткування.
11. Спільна податкова політика ЄС щодо вільного руху товарів, послуг і капіталу на єдиному (спільному) ринку.
12. Запобігання дискримінації споживачів, недопущення недобросовісної бізнесової та згубної податкової конкуренції між країнами ЄС.
13. Способи усунення подвійного оподаткування. Боротьба з шкідливими податковими практиками та правопорушеннями.
14. Проблема офшорів і податкових сховищ. Блокування розмивання бази оподаткування та виведення прибутку в податкові оазиси (BEPS).
15. Екологічні, кліматичні та енергетичні напрямки спільної податкової політики ЄС.
16. Податки на непередбачуваний прибуток (windfall profit taxes).
17. Політика протидії податковому шахрайству (tax fraud), зменшення ухилення від сплати податків (tax evasion) та уникнення оподаткування (tax avoidance).
18. Діджиталізація податкового процесу. Роль внутрішньо-європейської організації податкових адміністрацій (ЮТА).
19. Координація податкової політики, її обмеження принципами ЄС: суверенітет держав-членів ЄС, субсидіарність, лояльність цінностям і законам ЄС.
20. Пріоритет податкової політики ЄС – усунення перешкод фіскального характеру для всіх форм транскордонної економічної діяльності.
21. Поняття гармонізації податків. Задачі та процес гармонізації національних податкових систем у ЄС.
22. Гармонізація як процес узгодження, спрощення, здешевлення та міждержавної координації оподаткування. Гармонізація різних систем бухгалтерського обліку та звітності, введення їх у рамки загальної класифікації.
23. Гармонізована система опису, класифікації та кодування товарів у міжнародній

- торгівлі.
24. Права і обов'язки платників податків. Позов платника податків.
 25. Гармонізація як адаптація та взаємодія податкових систем ЄС.
 26. Директива 83/349/ЄЕС про консолідовану звітність. Директива 78/660/ЄЕС про річну звітність.
 27. Рада з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.
 28. Тринадцята директива Ради ЄЕС 86/560/ЄЕС по гармонізації законодавства держав-членів щодо податку на додану вартість.
 29. Міжнародна податкова угода ОЕСР/G20 про глобальний мінімальний рівень оподаткування корпорацій (2022 р.). Проект світової податкової реформи – єдина глобальна 15% - на ставка корпоративного податку.
 30. Ініціативи Єврокомісії щодо гармонізації фіскального адміністрування великого корпоративного бізнесу (BEFIT): єдині правила визначення податкової бази; гармонізація правил трансфертного ціноутворення; консолідована фінансова звітність груп компаній у тому числі малого і середнього бізнесу; заходи щодо зменшення ризиків судових спорів та агресивного податкового планування.

Перелік питань до поточного контролю №2

1. Поділ податків за методами їх справляння на прямі та непрямі. Європейська класифікація податків.
2. Правові інструменти регулювання прямого оподаткування. Директиви Єврокомісії, Суд ЄС і прецедентне право, міждержавні домовленості.
3. Правовий та морально-етичний імператив дотримання податкового законодавства (tax compliance).
4. Історичні віхи розвитку технологій справляння прямих податків. Особисті та реальні (майнові) податки. Шедулярний і глобальний типи справляння податку на доход.
5. Податок на спадщину і дарування, його фіскально-адміністративні вади. Утопія єдиного податку.
6. Соціально-економічні ефекти прямого оподаткування. Солідарно-цільовий принцип податкоспроможності: «ділитися треба», суперечливість перерозподільних процесів.
7. Поняття та реалії податкової справедливості.
8. Джерела податкової інформації, декларування. Багатостороння угода про автоматичний обмін податковою інформацією.
9. Поняття та види податкових витрат.
10. Шкідливі податкові практики, податковий розрив, перекладання та ухилення від податків, боротьба з податковим шахрайством.
11. Амортизація та капіталізація податків.
12. Соціальний рух «фіскально-патріотичних» мультимільйонерів.
13. Особливості справляння прямих податків по групі країн ЄС та діяльності фіскальних органів Франції, ФРН, Італії, Бенілюксу, Швеції, Австрії, Іспанії, Фінляндії.
14. Зіставлення європейських підходів справляння прямих податків із азійськими підходами. «Сінгапур на Темзі».
15. Порівняльна оцінка прямих і непрямих податків.
16. Властивості непрямих податків: стабільність надходження, зручність справляння, регресивний характер, вплив на ціноутворення та структуру споживання.
17. Моральний фактор непрямих податків: оподаткування тютюнових виробів, алкогольних напоїв, предметів розкоші, шкідливих і небезпечних виробів.
18. Види непрямих податків. Податок на додану вартість, його походження та фіскально-революційне значення.

19. Акцизи. Фіскальні монополії. Ст. 113 Лісабонського договору про гармонізацію ПДВ та акцизів.
20. Мито. Митний тариф. Політика протекціонізму та вільної торгівлі.
21. Парадокс непрямого оподаткування у транскордонній торгівлі країн із різним рівнем непрямого оподаткування.
22. Кліматичні, екологічні, енергетичні непрямі податки, збори і платежі, їх соціально-економічне та природоохоронне значення.
23. Особливості справляння непрямих податків по вибраній групі країн ЄС (Франція, ФРН, Італія, Бенілюкс, Швеція, Австрія, Іспанія, Фінляндія). Велика Британія.
24. Витоки вчення про фіскальне адміністрування: німецька школа камералістів. Сучасна «реконструкція традицій камералізму».
25. Фіскальне адміністрування як імплементація податкового законодавства та компетенція держав-членів ЄС.
26. Податкове право ЕС. Партнерські та клієнтурні відносини з платниками податків.
27. Фіскальне адміністрування на індивідуальному та службовому рівнях. Органи фіску.
28. Права та обов'язки громадянина-платника податків.
29. Німецька система бальної оцінки роботи податкових інспекторів. Мета і місія податкової служби.
30. Приклади ціннісних ідеалів національних фіскальних відомств країн Євросоюзу.
31. Виконання податкових зобов'язань (tax compliance) і збір податків.
32. Оцінка оподаткованого доходу (методи Б. Ф'юстінга, Р. Хейга і Р. Саймонса).
33. Санкції за порушення податкового законодавства.
34. Особливості роботи податкових органів у вибраній групі країн ЄС (Франція, ФРН, Італія, Бенілюкс, Швеція, Австрія, Іспанія, Фінляндія).

Перелік питань до підсумкового контролю

1. Еволюція євроінтеграційного процесу: Європейська спільнота вугілля і сталі, ЄЕС (Римський договір, 1957 р.), Європейський Союз (Маастрихтський договір, 1993 р.), ЄС – солідарний союз (Лісабонський договір, 2007 р.).
2. Держави-засновники ЄС.
3. Спільний ринок, його цінності та властивості.
4. Податковий суверенітет держав-членів ЄС, координація митно-податкової політики між ними, прийняття податкових рішень на національному рівні.
5. Співробітництво України із ЄС за програмою Fiscalis.
6. Митний союз, його властивості та цілі: зняття митних бар'єрів у торгівлі між країнами ЄС, запровадження загальних ставок на товари, що імпортуються з країн, які не є членами ЄС; «митне роззброєння».
7. Податковий союз, його властивості та цілі: створення єдиного податкового простору, уніфікація видів податків, податкових ставок і пільг, усунення подвійного оподаткування.
8. Спільний (союзний) бюджет ЄС, його властивості та джерела: власні доходи ЄС, ПДВ, внески держав-членів.
9. Вихід Великої Британії з ЄС (brexit), його причини і наслідки. «Сінгапур на Темзі».
10. Поняття та практика європейських підходів до оподаткування. Однотипні підходи – продукт історії та культури Заходу. Фіскально-соціологічний метод пізнання податкових явищ. Зіставлення з азійськими підходами до оподаткування.

11. Спільна податкова політика ЄС щодо вільного руху товарів, послуг і капіталу на єдиному (спільному) ринку.
12. Запобігання дискримінації споживачів, недопущення недобросовісної бізнесової та згубної податкової конкуренції між країнами ЄС.
13. Способи усунення подвійного оподаткування. Боротьба з шкідливими податковими практиками та правопорушеннями.
14. Проблема офшорів і податкових сховищ. Блокування розмивання бази оподаткування та виведення прибутку в податкові оазиси (BEPS).
15. Екологічні, кліматичні та енергетичні напрямки спільної податкової політики ЄС.
16. Податки на непередбачуваний прибуток (windfall profit taxes).
17. Політика протидії податковому шахрайству (tax fraud), зменшення ухилення від сплати податків (tax evasion) та уникнення оподаткування (tax avoidance).
18. Діджиталізація податкового процесу. Роль внутрішньо-європейської організації податкових адміністрацій (IOTA).
19. Координація податкової політики, її обмеження принципами ЄС: суверенітет держав-членів ЄС, субсидіарність, лояльність цінностям і законам ЄС.
20. Пріоритет податкової політики ЄС – усунення перешкод фіскального характеру для всіх форм транскордонної економічної діяльності.
21. Поняття гармонізації податків. Задачі та процес гармонізації національних податкових систем у ЄС.
22. Гармонізація як процес узгодження, спрощення, здешевлення та міждержавної координації оподаткування. Гармонізація різних систем бухгалтерського обліку та звітності, введення їх у рамки загальної класифікації.
23. Гармонізована система опису, класифікації та кодування товарів у міжнародній торгівлі.
24. Права і обов'язки платників податків. Позов платника податків.
25. Гармонізація як адаптація та взаємодія податкових систем ЄС.
26. Директива 83/349/ЄЕС про консолідовану звітність. Директива 78/660/ЄЕС про річну звітність.
27. Рада з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.
28. Тринадцята директива Ради ЄЕС 86/560/ЄЕС по гармонізації законодавства держав-членів щодо податку на додану вартість.
29. Міжнародна податкова угода ОЕСР/G20 про глобальний мінімальний рівень оподаткування корпорацій (2022 р.). Проект світової податкової реформи – єдина глобальна 15% - на ставка корпоративного податку.
30. Ініціативи Єврокомісії щодо гармонізації фіскального адміністрування великого корпоративного бізнесу (BEFIT): єдині правила визначення податкової бази; гармонізація правил трансфертного ціноутворення; консолідована фінансова звітність груп компаній у тому числі малого і середнього бізнесу; заходи щодо зменшення ризиків судових спорів та агресивного податкового планування.
31. Поділ податків за методами їх справляння на прямі та непрямі. Європейська класифікація податків.
32. Правові інструменти регулювання прямого оподаткування. Директиви Єврокомісії, Суд ЄС і прецедентне право, міждержавні домовленості.
33. Правовий та морально-етичний імператив дотримання податкового законодавства (tax compliance).
34. Історичні віхи розвитку технологій справляння прямих податків. Особисті та реальні (майнові) податки. Шедулярний і глобальний типи справляння податку на доход.
35. Податок на спадщину і дарування, його фіскально-адміністративні вади. Утопія єдиного податку.

36. Соціально-економічні ефекти прямого оподаткування. Солідарно-цільовий принцип податкоспроможності: «ділитися треба», суперечливість перерозподільних процесів.
37. Поняття та реалії податкової справедливості.
38. Джерела податкової інформації, декларування. Багатостороння угода про автоматичний обмін податковою інформацією.
39. Поняття та види податкових витрат.
40. Шкідливі податкові практики, податковий розрив, перекладання та ухилення від податків, боротьба з податковим шахрайством.
41. Амортизація та капіталізація податків.
42. Соціальний рух «фіскально-патріотичних» мультимільонерів.
43. Особливості справляння прямих податків по групі країн ЄС та діяльності фіскальних органів Франції, ФРН, Італії, Бенілюксу, Швеції, Австрії, Іспанії, Фінляндії.
44. Зіставлення європейських підходів справляння прямих податків із азійськими підходами. «Сінгапур на Темзі».
45. Порівняльна оцінка прямих і непрямих податків.
46. Властивості непрямих податків: стабільність надходження, зручність справляння, регресивний характер, вплив на ціноутворення та структуру споживання.
47. Моральний фактор непрямих податків: оподаткування тютюнових виробів, алкогольних напоїв, предметів розкоші, шкідливих і небезпечних виробів.
48. Види непрямих податків. Податок на додану вартість, його походження та фіскально-революційне значення.
49. Акцизи. Фіскальні монополії. Ст. 113 Лісабонського договору про гармонізацію ПДВ та акцизів.
50. Мито. Митний тариф. Політика протекціонізму та вільної торгівлі.
51. Парадокс непрямих оподаткування у транскордонній торгівлі країн із різним рівнем непрямих оподаткування.
52. Кліматичні, екологічні, енергетичні непрямі податки, збори і платежі, їх соціально-економічне та природоохоронне значення.
53. Особливості справляння непрямих податків по вибраній групі країн ЄС (Франція, ФРН, Італія, Бенілюкс, Швеція, Австрія, Іспанія, Фінляндія). Велика Британія.
54. Витоки вчення про фіскальне адміністрування: німецька школа камералістів. Сучасна «реконструкція традицій камералізму».
55. Фіскальне адміністрування як імплементація податкового законодавства та компетенція держав-членів ЄС.
56. Податкове право ЕС. Партнерські та клієнтурні відносини з платниками податків.
57. Фіскальне адміністрування на індивідуальному та службовому рівнях. Органи фіску.
58. Права та обов'язки громадянина-платника податків.
59. Німецька система бальної оцінки роботи податкових інспекторів. Мета і місія податкової служби.
60. Приклади ціннісних ідеалів національних фіскальних відомств країн Євросоюзу.
61. Виконання податкових зобов'язань (tax compliance) і збір податків.
62. Оцінка оподаткованого доходу (методи Б. Ф'юстінга, Р. Хейга і Р. Саймонса).
63. Санкції за порушення податкового законодавства.
64. Особливості роботи податкових органів у вибраній групі країн ЄС (Франція, ФРН, Італія, Бенілюкс, Швеція, Австрія, Іспанія, Фінляндія).

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Андрущенко В. Л., Тучак Т. В. Податкові системи зарубіжних країн: навчальний посібник. К.: Видавничий дім «Кондор», 2023. 236 с.
2. Гайдай Ю. Гармонізація податкової політики з ЄС. Рамки та можливості для України. URL: <https://ces.org.ua/harmonizing-taxes-with-the-eu-brief/>
3. Європейські вектори оподаткування в XXI столітті. URL: https://msfz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/FZ002513
4. Annual Report of Taxation 2023. URL: https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation-1/economic-analysis-taxation/annual-report-taxation_en
5. Bray S. Mengden A. 2023 European Tax Policy Scorecard. URL: <https://taxfoundation.org/research/all/eu/2023-european-tax-policy-scorecard/>

Допоміжна:

1. Андрущенко В. Л., Тучак Т.В. Патріотизм, солідарність і справедливість в оподаткуванні: монографія. К.: Видавничий дім «Кондор», 2022. 188 с.
2. Андрущенко В. Л., Тучак Т. В.. Податкова держава: монографія. К.: Алерта, 2016. 304 с.
3. Андрущенко В. Л., Тучак Т. В. Податкові системи зарубіжних країн: навчальний посібник. Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. 210 с.
4. Бюлетень поточного стану торгівельних відносин між Україною та ЄС. Міністерство економіки України. URL: <http://surl.li/nukbg>
5. Волощук М., Петріченко О., Білаш О., Карабін Т., Менджул М. Податкове право країн ЄС: посібник. Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2021. 144 с.
6. Звіт про виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом за 2022р. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/55-GOEEI/zvit_pro_vykonannya_ugody_pro_asociaciyu_za_2022_rik.pdf
7. Інформаційна довідка: Податкова система країн-членів ЄС. URL: https://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PA00ZKX1.pdf
8. Навіщо нам податки. Держава як спільний бізнес: нариси за редакцією Ковалко Н. М. та Мельника В. М.. Київ: ТОВ «Якабу Паблішинг», 2019. 240 с.
9. Податкова політика держави. Ще один великий компроміс. За заг. ред. Швабія К.І. К.: Алерта, 2018. 62 с.
10. Про деякі заходи щодо виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції: постанова Верховної Ради України від 29.07.2022 № 2483-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2483-20#Text>
11. Про Національний реєстр викидів та перенесення забруднювачів: закон України від 20.09.2022 № 2614-IXр. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2614-20#Text>
12. Про ратифікацію Угоди між Україною та Європейським Союзом про участь України у Програмі ЄС LIFE — Програмі дій з довкілля та клімату: закон України від 20.09.2022 № 2590-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2590-20#Text>
13. Угода між Україною та Європейським Союзом про участь України у програмі Європейського Союзу для співробітництва в галузі оподаткування «Fiscalis» від 05.09.2022 №984_010-22. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_010-22#Text
14. Угода про асоціацію між Україною з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014. № 984_011. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text
15. Україна на шляху до ЄС: реалії та перспективи, Київ, 2020. URL: http://ucerp.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/dig_ukraine_eu_ENG-_2_WEB.pdf
16. Швабій К.І. Оподаткування доходів населення: проблема науки та практики:

монографія. Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2009. 296 с.

Інформаційні ресурси Інтернет:

1. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/>
2. Державна регуляторна служба України: URL: <https://www.drs.gov.ua/yevrointegratsiya/pro-yevrointegratsiyu-prostymy-slovamy/>
3. Євроінтеграційний портал. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/>
4. Кабінет міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
5. Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу. URL: <https://comeuoint.rada.gov.ua/news>
6. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>
7. An official website of the European Union. URL: https://european-union.europa.eu/index_en

Міжнародні видання:

1. Association Implementation Report on Ukraine. Joint staff working document. — European Commission, Brussels, 22.7.2022, SWD (2022) 202 final. URL: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/SWD_2023_699%20Ukraine%20report.pdf
2. Comparing Europe's Tax Systems: Individual Taxes. URL: <https://taxfoundation.org/data/all/eu/comparing-income-tax-systems-europe-2023/>
3. E-News from the EU Tax Centre. URL: <https://kpmg.com/xx/en/home/insights/2023/09/e-news-183.html>
4. Methodological note comparison of household income: URL: https://ec.europa.eu/eurostat/documents/7894008/9077550/Methodological_note.pdf
5. Regulation (EU) 2019/1020 of the European Parliament and of the Council of 20 June 2019 on market surveillance and compliance of products and amending Directive 2004/42/EC and Regulations (EC). URL: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1020/oj>
6. Regulation(EU) 2022/870 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2022 on temporary trade-liberalisation measures supplementing trade concessions applicable to Ukrainian products under the Association Agreement between the European Union and the European Atomic Energy Community and their Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part. URL: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/870/oj>
7. Tax Paradigm Shifts: Dissecting EU Tax Symposium. URL: https://www.linkedin.com/pulse/tax-paradigm-shifts-dissecting-eu-symposium-2023-e-clear-ag-ugz7c?trk=organization_guest_main-feed-card_feed-article-content
8. Tax Symposium/ The Future of taxation in the EU. URL: https://taxation-customs.ec.europa.eu/road-2050-tax-mix-future/eu-tax-symposium-2023_en
9. Ukraine rapid damage and needs assessment. World Bank, August 2022. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099445209072239810/pdf/P17884304837910630b9c6040ac12428d5c.pdf>

8. ЛИСТ МОНІТОРНІГУ ТА ДОДАТКИ

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

На засіданні кафедри
адміністрування податків

_____ від _____ р. № __

Лист оновлення та перезатвердження РПНД

Навчальний рік	Дата засідання кафедри	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП